

MARCO GUGLIELMO • Sol ve Dijital Siyaset

MARCO GUGLIELMO Valencia Üniversitesi'nde doktora sonrası araştırmacı. Dijital dünyada siyasetin evrimi, dijital dönüşümün toplumsal etkileri, dijital müşterekler ve alternatif yapay zekâ formları hakkında araştırmalar yapıyor. Bir meslektaşıyla beraber "Platform Topluluklarında Politik Faillik: İktidar Biçimleri ve Dijital Çağda Direniş" başlıklı bir derleme kitap hazırlıyor.

The Left and Digital Politics.

Political Parties from Platform Neoliberalism to Platform Socialism

© 2025 Marco Guglielmo

Bu kitabın yayın hakları Westminster Press'ten alınmıştır.

İletişim Yayınları 3646 • Politika Dizisi 260

ISBN-13: 978-975-05-3932-9

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

EDİTÖR Aybars Yanık

DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berfin İnan

DİZİN Salih Kızıl

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MARCO GUGLIELMO

Sol ve Dijital Siyaset

Platform Neoliberalizminden Platform Sosyalizmine Siyasi Partiler

The Left and Digital Politics
Political Parties from Platform
Neoliberalism to Platform Socialism

ÇEVİREN *Duygu Şahin*

TEŞEKKÜR

TEŞEKKÜR	9
----------------	---

Giriş	13
--------------------	----

Sol ve dijital siyaset: Bir bulmaca	17
--	----

Platform neoliberalizminden platform sosyalizmine: Gramscici bir yaklaşım	24
--	----

Kitabın ana hatları	31
----------------------------------	----

BİRİNCİ KISIM

<i>Sol ve Platform Topluluklarının Olanakları: Gramscici Bir Yaklaşım</i>	39
--	----

BİRİNCİ BÖLÜM

Platform Topluluklarında Sol: İlerici Dijital Siyaset İçin Yeni Olanaklar	41
--	----

Platform toplulukları: Dijital sol için olasılık alanları	43
--	----

Dijital sol (I): Platform topluluklarının madun sınıfı	48
---	----

Dijital sol (II): İlerici platform ağları	55
--	----

Dijital sol ve sol partiler: Bilinmeyen bir ilişki	61
---	----

İKİNCİ BÖLÜM

Platform Topluluklarında

Dijital Siyasete Gramscici Bir Yaklaşım	67
Antonio Gramsci: Temel kavramlar	69
Dijital siyasete Gramscici bir yaklaşım (I): İnanç sistemleri olarak ideolojiler	75
Dijital siyasete Gramscici bir yaklaşım (II): (Karşı) hegemonya mücadelelerinde ideolojiler	80
Modern Prens'ten Dijital Prenses*+'ya: Karşı hegemonyayı kim kazanabilir?.....	88
Sonuçlar	91

İKİNCİ KISIM

<i>Sol Partiler ve Platform Topluluklarının (Karşı) Hegemonyası</i>	95
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sol Partilerin Platform Topluluklarına Yönelik

İdeolojilerinin Haritalandırılması	97
Örneklemenin tanıtılması: Fransa, İtalya ve İspanya'daki sol partiler.....	99
Sol partilerin platform topluluklarına yönelik ideolojilerinin haritalandırılması	108
Özet ve sonraki adımlar	122

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Platform Neoliberalizmi:

Hegemonyayı Pekiştirmek İçin

Dijitalin Silah Olarak Kullanılması	125
Platform ekonomisi: Platform kapitalizminin madun sınıflara karşı silah olarak kullanılması	127
Platform siyaseti: Dijitali kitle partisine karşı silah olarak kullanmak	135
Platform neoliberalizmi: Diğer örnekler	141
Platform topluluklarında hegemonyayı tahkim etmek için stratejik bir proje olarak platform neoliberalizmi	145

BEŞİNCİ BÖLÜM

Lib Dem 4.0: Hegemonyada Yön Bulmak İçin

Dijitali İnsanileştirmek	149
Platform ekonomisi: Madun sınıfları hegemonyaya eklemleyerek etkisizleştirmek için platform kapitalizmini insanileştirmek.....	150
Platform siyaseti: Kitle partisi ile hareket partisini harmanlamak için dijitali insanileştirmek.....	158
Lib dem 4.0: Diğer örnekler	164
Lib dem 4.0: Platform toplumlarında hegemonyada yön bulmak için stratejik bir proje	168

ALTINCI BÖLÜM

Dijital (Karşı) Hegemonya Yol Ayrımında

Post-sosyal Demokrasi	173
Platform ekonomisi.....	175
Platform siyaseti.....	188
Post-sosyal demokrasi: (Karşı) hegemonya yol ayrımında keyfi bir ideoloji.....	199

YEDİNCİ BÖLÜM

Platform Sosyalizmi: Karşı Hegemonyayı İlerletmek	205
Platform ekonomisi: Dijital müşterekler ve platform işçileri, birleşin!.....	206
Platform siyaseti: Karşı hegemonyayı güçlendirmek için dijital bir hareket partisi.....	214
Platform sosyalizmi: Diğer örnekler.....	220
Platform sosyalizmi: Karşı hegemonyanın bel kemiği olarak dijital.....	225

ÜÇÜNCÜ KISIM

Sol Partiler, Hegemonya ve

<i>Platform Sosyalizmine Giden Yollar</i>	229
--	-----

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Aklın Kötümserliği: Sol Partiler ve Platform Toplamlarının

(Karşı) Hegemonyası	231
Hegemonik destekçiler olarak sol partiler.....	234
Karşı hegemonik <i>hackerlar</i> olarak (?) sol partiler.....	243
Aklın kötümserliği: Platform toplumlarında sol partiler ve (karşı) hegemonya.....	252

İradenin İyimserliği:

Dijital Penses*+, Platform Sosyalizmine Doğru.....263

Solun ötesindeki sol: Yeni bir ilerici siyaset olarak Dijital Penses*+.....265

Partinin ötesindeki parti: Bir ağ sistemi olarak Dijital Penses*+.....271

Dijital Penses*+: Platform sosyalizmi için ileriye dönük rotalar.....278

Sonuçlar.....289

Ya sonra? Sol ve eleştirel dijital çalışmalara katkı.....293

Sırada ne var? Platform sosyalizmi için bir araştırma gündemi.....296

KAYNAKÇA.....301

DİZİN.....329

TEŞEKKÜR

Bu kitap birbirine geçmiş iki hayatın ürünü. Öncelikle, bir sol parti aktivisti ve yöneticisi olarak kendini eşitlik ve toplumsal adalete adanmış enerjik topluluklarda derin bir aidiyet duygusu yaşadım.

Ama sol elitlerin, aktivizmi genellikle alışıldık siyaset rutinlerine hapsedtiklerini de gözlemledim. Diğer yandan ise sol ile dijital siyaset arasındaki bağlantı noktasını araştıran bir araştırmacı olarak, platformların solun adil toplumlara doğru ilerlemek için yeni olasılıklar hayal etmesini engelleyen bariyerleri ortadan kaldırma potansiyelinin olduğunu gördüm.

Bu kitap, Birmingham Üniversitesi'ndeki doktora çalışmamla başlayan ve beş yıla yayılan bir araştırmanın sonucu. Fikirlerimi eleştirel araştırma projelerine dönüştürmemde bana ilham veren doktora danışmanlarım Profesör David Bailey ve Profesör Daniele Albertazzi'ye en derin şükranlarımı sunuyorum. Doktora sonrası araştırma dönemimde Royal Holloway Londra Üniversitesi'nden Profesör Ben O'Loughlin ile birlikte çalışmak, dijitalin siyasal değişimdeki rolünü kavramaya yönelik yeni çerçeveler geliştirmemde belirleyici oldu. Platform toplumları üzerine görüşlerim, Dijital Siyaset ve Partiler Araştırma Ağı'ndaki topluluğun katkılarından büyük ölçüde fay-

dalandı. Araştırmalarımı sürekli destekleyen ve şu anda Valencia Üniversitesi'ndeki Marie Skłodowska-Curie doktora sonrası araştırmamda bana danışmanlık yapan Profesör Oscar Barberà'ya bilhassa minnettarım.

Kitaptaki fikirler, değerli meslektaşlarım, yoldaşlarım ve dostlarımla yaptığım tartışmalardan ilham almış ortak bir çabanın ürünü. Dr. Bradley Ward'a özel bir teşekkür borçluyum. Kitaptaki birçok kavram, ilerici siyaseti güçlendirme yolunda birlikte yaptığımız çalışmaların meyvesidir. İlerici platform ağlarının analizi ve Dijital Prenses*+'ın normatif kuramsallaştırması, sol aktörler arasındaki ideoloji-örgüt bağlantı noktasına ilişkin bir bakış açısı sunan ilerici ağ sistemlerine ilişkin çalışmalarımızdan doğdu.

Koşulsuz destekleri için aileme ve "diğer" ailem olan eski ve yeni en yakın dostlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Onları yanımda hissetmek bu araştırma sürecinde çok değerliydi.

Bu kitap, görüşleriyle tezimi şekillendiren görüşmecilerin katkıları olmadan mümkün olamazdı. Argüman ve eleştirilerime yön veren görüşleri için tüm katılımcılara içtenlikle teşekkür ederim. Fransızca mülakatlardaki desteği için Léa Nakache'ye ayrıca teşekkürler. Mülakatların yapılabilmesine yardımcı olan Rosa Borge, Luigi Corvo, Gloria Bagnariol, Marianna Bartolazzi, Lorenzo Bologna, Maria Pia Pizzolante, Nicolò Scarano ve Anne Stambach'a da gerekli bağlantıların sağlanmasına yardımcı oldukları için minnettarım.

Son olarak, bu kitabın gelişimine katkı sunanlara teşekkür ederim: *Critical Digital and Social Media Studies* [Eleştirel Dijital ve Sosyal Medya Çalışmaları] serisinin editörü Profesör Christian Fuchs'a ve bu projenin geliştirilmesinde çok değerli geri bildirimlerde bulunan hakemlere, University of Westminster Press'ten editörler Philippa Grand ve Richard Baggailey'ye, kapak tasarımı için Andrea Tabacco'ya ve ilk taslağın düzeltmesini yapan Dr. Nathan Critch'e de teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu kitap, koşar adım gidilen küresel savaşların, aşırı sağın yükselişinin ve ilerici siyasetteki kalıcı bölünmelerin sürdüğü,

sol için zor zamanlarda yayımlanıyor. Yine de umut var. Bu kitabı en geniş anlamıyla sol camiaya ithaf ediyorum. Bizler sandığımızdan daha kalabalık, daha güçlü ve daha yaratıcıyız. Bu kitap sosyalist zaferin sihirli formülünü sunmasa da, kolektif ilerleme için yeni bakış açılarına ilham vermeyi amaçlıyor. İtalyan şair ve müzisyen Fabrizio De André'yi alıntılarla söylemek gerekirse ilerlemek için “kopyalamaya alışkın gözler, görmek istediği dünyaları kendi yaratmalıdır”.

Finansman beyanı

Bu kitapta yürütülen araştırma, Avrupa Birliği tarafından Horizon-MSCA-2022-PF-01-101110457 numaralı hibe kapsamında finanse edilmiştir. Bununla birlikte ifade edilen görüş ve fikirler yalnızca yazara aittir ve Avrupa Birliği'nin ya da “Marie Skłodowska-Curie Actions” programının görüşlerini yansıtmak zorunda değildir. Avrupa Birliği ya da ilgili hibe kuruluşu bu görüşlerden sorumlu tutulamaz.